

Vertrouwenspersonen in de jeugdhulp: "Alarmerende cijfers"

Geplaatst op 27 juni 2022

Het AKJ – vertrouwenspersonen in de jeugdhulp – heeft 20.387 vragen en klachten ontvangen van kinderen, jongeren in de jeugdzorg en hun ouders in 2021. Elke vraag en klacht is een kans voor de jeugdzorg om te verbeteren en daarmee het dagelijks leven van kinderen, jongeren en hun (pleeg)ouders beter te maken. Dit is hard nodig. Nog helpen de vertrouwenspersonen kinderen met te veel aan

klachten over seksueel overschrijdend gedrag, klachten over geweld, onveilige situaties en andere zorgwekkende feiten. Deze staan vermeld in het [digitale jaarverslag 2021 van AKJ](#). De aantallen liggen in werkelijkheid nog hoger, vanwege het feit dat kinderen en jongeren de weg naar het klachtrecht niet begrijpen of weten te vinden. Jongeren ontvangen geen hulp, niet de juiste hulp of moeten veel te lang op hulp wachten.

Jongeren hebben recht op een stem

De klachtbehandeling in de jeugdzorg is voor veel jongeren onduidelijk. Klachtregelingen van instanties in de jeugdbescherming zijn vaak onduidelijk en te formeel geschreven. Dit concludeert het AKJ in haar onderzoeksrapport 'Help, een klacht'. Om het belang van goede klachtbehandeling te benadrukken, grepen de Nationale Ombudsman en de Kinderombudsman dit onderzoeksrapport van het AKJ aan om de belangrijkste knelpunten in de klachtbehandeling onder de aandacht te brengen. Het volledige rapport is te vinden in het digitale jaarverslag 2021.

Cliëntenraden gingen in 2021 met elkaar in gesprek over het rapport 'Help een klacht' en bespraken hoe zij ongevraagd kunnen adviseren om het indienen van een klacht toegankelijker te maken. Zie ook het verslag van de [dialoog-bijeen-komst over klachtrecht in de jeugdbescherming](#)

Misstanden en onveilige situaties: alarmerende cijfers

In 2021 hebben de vertrouwenspersonen van het AKJ 507 signalen van misstanden en onveilige situaties gerapporteerd aan jeugdzorginstellingen. Zo mochten sommige jongeren door corona niet naar school en werden zij te lang opgesloten in de kamer of zelfs gefixeerd. In de open jeugdzorg is er vrijwel nooit een wettelijke basis voor maatregelen die de vrijheid van kinderen of jongeren beperken. Onder het mom van 'huisregels' gebeurt dit toch. Het AKJ signaleert ook onterechte toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen zowel in de open als de gesloten jeugdzorg. Over grensoverschrijdend gedrag ondersteunde het AKJ bij 176 klachten. Hiervan gingen er 71 klachten over psychisch en verbaal grensoverschrijdend gedrag van een medewerker en 15 klachten over seksueel grensoverschrijdend gedrag van een medewerker. Alarmerende cijfers!

Geweld in de jeugdzorg

Over fysiek grensoverschrijdend gedrag van een medewerker ondersteunde het AKJ 85 kinderen. Het AKJ wil een vaste rol spelen om geweld in de jeugdzorg te voorkomen of te beëindigen. Hiervoor is het project 'Geweld in de jeugdzorg' gestart met steun van VWS. Vertrouwenspersonen van het AKJ zijn de aangewezen personen om geweld aan te kaarten, omdat zij alle kinderen en ook de hulpverleners persoonlijk kennen. Bovendien zijn alleen de vertrouwenspersonen onafhankelijk. Samen met de jeugdzorg zet AKJ in elke provincie alvast één project op over het bespreken van en stoppen met geweld.

Kinderen, jongeren, gezinnen die te maken krijgen met jeugdzorg, moeten kunnen rekenen op goede en veilige zorg. Dat dit niet altijd het geval is, is ronduit vreselijk. Sommige kinderen en jongeren krijgen zelfs te maken met fysiek of psychisch geweld. Commissie de Winter heeft daar eerder onderzoek naar gedaan: in 2019 verscheen daarover een [rapport](#). Daarmee kwam meer aandacht, erkenning en ook ondersteuning voor kinderen en jongeren die te maken kregen met geweld en/of misbruik. Ook kunnen zij beroep doen op [financiële tegemoet-koming slachtoffers geweld in jeugdzorg](#)

Rol van de cliëntenraad

Cliëntenraden zijn niet voor de behandelingen van individuele klachten, maar komen op voor de collectieve belangen van kinderen, jongeren en ouders. Als cliëntenraad kun je signalen bespreekbaar maken en adviseren over veiligheid en kwaliteit van zorg. Ook kun je adviseren om de uitvoering van het klachtrecht opnieuw te bekijken – in samenspraak met jongeren en ouders. Zodat het toegankelijker wordt om een klacht uit te brengen, en zodat klachten ook goed worden opgepakt door de organisatie. Zie ook:

[Ongevraagd advies klachtprocedures jeugdzorg](#).

LOC ondersteunt cliëntenraden in de jeugdzorg bij het uitoefenen van hun rol. In 2022 kun je kosteloos gebruikmaken van deze ondersteuning en aan de slag gaan om de medezeggenschap binnen jouw organisatie te versterken. Zie voor meer informatie: [medezeggenschap in de jeugdzorg](#)

Structurele oplossingen nodig

In 2021 heeft LOC Waardevolle zorg veel gesprekken gevoerd met kinderen, jongeren, ouders en hulpverleners. Wij vinden het van groot belang dat hun stem wordt gehoord. Ook gingen we in gesprek met beleidsmakers. Vanuit deze gesprekken vormden we conclusies over wat er anders kan en moet in de jeugdzorg. Naast de oorzaken van de problemen in de jeugdzorg, dragen we samen ook [structurele oplossingen](#) aan.

Meer weten?

- Download het [jaarverslag over 2021 van het AKJ](#) of lees verder voor meer info over vertrouwenspersonen in de jeugdzorg: [website van het AKJ](#)
- [Lees meer over wat je kunt verwachten van een vertrouwenspersoon van AKJ](#)
- LOC wil [structurele oplossingen voor problemen in de jeugdzorg](#)
- Meer informatie over regelingen voor [financiële tegemoet-koming slachtoffers geweld in jeugdzorg](#)
- [Verslag dialoog-bijeen-komst cliëntenraden over klachtrecht in de jeugdbescherming](#)
- [Ongevraagd advies over klachtprocedures jeugdzorg](#)
- Meer informatie over ondersteuning door LOC om te komen tot een betekenisvolle samenwerking:

LOC-adviseur Dennis van den Brink vertelt over ondersteuning door LOC:

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Adviesonderwerpen van de cliëntenraad](#), [Kwaliteit jeugdzorg](#), [Rechten van mensen](#), [Hulpmiddelen voor de cliëntenraad](#)